

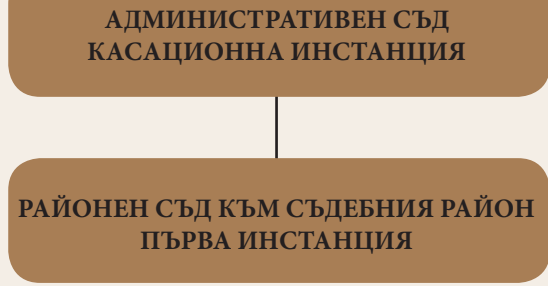
С подаване на жалба гражданите и организациите оспорват административен акт, с който са нарушени или застрашени техни права, или поражда задължения за тях. Всеки, който има интерес и не разполага с друг ред за защита, може да предяви иск, за установяване съществуването или несъществуването на едно административно право, или правоотношение. Прокурорът следи за спазване на законността в административния процес и може да подаде протест срещу административен акт в определени случаи.

Жалбата и протестът се подават в писмена форма чрез органа, издал оспорвания акт, в 14-дневен срок от съобщаването му. Съдът проверява дали жалбата е редовна и допустима, съгласно изискванията на АПК. Образува се административно дело и се насрочва заседание в срок не по-дълъг от два месеца от образуването на делото. Съдебното решение се постановява в едномесечен срок от последното заседание. Съдът проверява законосъобразността на оспорения административен акт и обявява:

- нищожност на административния акт;
- отменя изцяло административния акт;
- отменя отчасти административния акт;
- изменя обжалвания административен акт;
- отхвърля оспорването.

Решенията на първоинстанционните съдилища подлежат на касационно обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от получаване на съобщение.

Право за обжалване на първоинстанционното съдебно решение имат страните по делото, за които то е неблагоприятно. Главният прокурор или неговият заместник могат да подадат касационен протест. Жалбата/протестът се подава чрез административния съд. В касационното производство са допустими само писмени доказателства. Върховният административен съд се произнася с решение в едномесечен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.

Административните съдилища се произнасят и като касационна инстанция по определени дела, за които в закон е предвидено касационно обжалване пред административен съд. Например - решенията на районни съдилища, постановени по жалби срещу решения на Областните служби по земеделие, по жалби срещу наказателни постановления, издадени от различни органи, а с изменението на АПК и постановени по жалби срещу задържане по чл. 72 от Закона за Министерство на вътрешните работи. Решението на районния съд може да бъде обжалвано пред административен съд в 14-дневен срок от получаване на съобщението, че решението е изготвено. В производството пред административен съд са допустими само писмени доказателства. Административният съд се произнася с решение в едномесечен срок от последното заседание и то е окончателно.

През последните години България заема водеща позиция в Европейския съюз по бързина на разглеждане на административните дела.

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ОБРАЗОВАТЕЛНА ПРОГРАМА „СЪДЕБНАТА ВЛАСТ – ИНФОРМИРАН ИЗБОР И ГРАЖДАНСКО ДОВЕРИЕ. ОТВОРЕНИ СЪДИЛИЩА И ПРОКУРАТУРИ“

АДМИНИСТРАТИВНИ СЪДИЛИЩА И АДМИНИСТРАТИВНО ПРАВОСЪДИЕ

Основите на българското административно правосъдие се полагат в първите години след Освобождението на България. На 25.11.1878 г. в Княжество България е учреден Върховен съд с три отделения - наказателно, гражданско и административно, което е предшественик на Върховния административен съд. Подобна институция е създадена и в Източна Румелия, където през 1879 г. са обособени първите административни съдилища. Идеята за цялостно и пълно административно правосъдие възниква през 1905 г. при провеждането на Осмия събор на българските юристи.

На 03.04.1912 г. е обнародван Законът за административното правосъдие, с който е учреден Върховният административен съд (ВАС). На него са били подсъдни всички жалби срещу административните актове на публичните власти, доколкото не са били изключени със закон. Правомощията на ВАС са ограничени с промени в Закона за административното правосъдие от 1915 г. и 1922 г., но в периода 1924-1928 г. с нови закони се възстановява и разширява административното правосъдие. С Наредба-закон от 12.11.1934 г. ВАС получава самостоятелна правна уредба.

автор Костадин Станоев

Тридесет години след създаването му, съдът се нанася в специално построената за него съдебна палата в гр. София, на днешния бул. "Ал. Стамболийски" № 18.

С промени в Конституцията от 1947 г. се отменя съдебният контрол върху актове на администрацията и ВАС е закрит. С чл. 125 от Конституцията на Република България народните представители от VII-то Велико народно събрание през 1991 г. възстановяват ВАС, като един от основните гаранتي на демократичната и правова държава. Той осъществява върховен съдебен надзор за точното и еднакво прилагане на законите в административното правораздаване и се произнася по спорове за законността на актовете на Министерския съвет, на министрите и на други. Безспорно постижение е възможността всеки гражданин да оспори в съда решенията на администрацията и подзаконовите нормативни актове, накърняващи правата и законните му интереси.

С новия Административнопроцесуален кодекс (АПК) от 2006 г. са създадени 28 административни съдилища със седалища и съдебни райони, съвпадащи с тези на окръжните съдилища. Административните съдилища са гарант за лесен достъп до правосъдие, установяване на европейския правов ред, на европейските норми на отношения между гражданите и държавата.

На тях са подведомствени като първа инстанция всички дела по искания за:

- издаване, изменение, отмяна или обявяване на нищожност на административни актове и административни договори;
- обявяване на нищожност или унищожаване на споразумения по АПК;
- защита срещу незаконно принудително изпълнение;
- изпълнение на административен договор, доколкото не е предвидено друго;

- защита срещу неоснователни действия и бездействия на администрацията;
- обезщетения за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на административни органи и длъжностни лица, както и за вреди от правораздавателната дейност на административните съдилища и Върховния административен съд;
- обезщетения за вреди от принудително изпълнение;
- обявяване на нищожност, обезсилване или отмяна на решения, постановени от административните съдилища;
- установяване неистинността на административни актове по този кодекс.

СЪДЕБНОТО ПРОИЗВОДСТВО В АДМИНИСТРАТИВНИТЕ СЪДИЛИЩА Е ДВУИНСТАНЦИОННО

ВЪРХОВЕН АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД
КАСАЦИОННА ИНСТАНЦИЯ

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД
ПЪРВА ИНСТАНЦИЯ